

**R. P. Sebastiani Izquierdo Alcarazensis Societ. Iesv Regii
Senatvs S. Inqvisitionis Hispaniarvm Qvalificatoris, Et
Olim Complvti Sacrae Theologiae Professoris. Opvs
Theologicvm, Iuxta atque ...**

Vbi De Essentia Et Attribvtis Divinis Vbertim Dissertivr ...

Izquierdo, Sebastián

Romae, 1670

Quæstio 1. Quid sit obiectum conditionatum: quid scientia, siue notitia
conditionata: & quid propositio, seu enunciatio conditionata
correspondens tali objecto & notitiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77011](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77011)

explicandis minutius non oportet morari.

130 Duas quæstiones, quas hic Auctores solent tractare; alteram de concordia præscientiæ Dei cum libertate creatâ; alteram de influxu, siue causalitate eius in effectus creatos; ad tract. de Pro- uidentia differimus: quia ibi à nobis opportunius tractanda venient.

DISPUTATIO 28.

De scientiâ Dei conditionatâ tum generaliter tum specialiter acceptâ.

1 **D**E scientiâ Dei conditionatâ in genere, atque etiam de speciebus eius est nobis in hac disputatione agendum. Cuius potissimus scopus est celebris illa controuersia, quæ non multis ab hinc annis inter Patres Dominicanos, & nostros exorta fuit circa scientiam, quæ Deus cognoscit obiecta contingentia conditionata, dum circa efficaciam diuinæ gratiæ feru- dè utrinque pugnaretur. Nostri enim scientiam huiusmodi obiectorum ut necessariam ad prouidentiam auxiliorum gratiæ totis viribus adstruebant, ac modò etiam adstruunt in Deo. Illi verò refragabantur, prout videbimus in decursu disputationis. In qua quidem sermo non est futurus de scientiâ Dei conditionatâ ex parte actus, id est, quæ reuera in Deo non datur, daretur tamen si alia essent ab ijs, quæ sunt, cognoscibilia obiecta, quæ modò non sunt talia. Indubitatum enim est, Deum cogniturum omnia obiecta, quæ modò non sunt cognoscibilia casu, quòd illa cognoscibilia essent, æquè, ac de facto cognoscit, quæcumque de facto cognoscibilia sunt. Sed erit sermo de scientiâ Dei conditionatâ tantum ex parte obiecti, quæ ex parte actus absoluta est, de factoque reuera reperitur in Deo; & circa obiectum non absolutum, sed conditionatum versatur.

QVAESTIO I.

Quid sit obiectum conditionatum: quid scientia, siue notitia conditionata: & quid propositio, seu enunciatio conditionata correspondens tali obiecto, & notitia.

2 **O**bjectum conditionatum est, quod non cognoscitur esse absolutè, sed fore ex suppositione, quòd aliqua poneretur conditio. Possè autem vnum obiectum cognosci, seu iudicari sub conditione quòd aliud sit, manifestum est: quia & potest sub eadem conditione esse: & quiddam habet esse, quæ ratione habet esse, eadem ratione cognoscibile, siue iudicabile est. E. g. si poneretur ignis in hoc suggesto, reuera in eo esset calor. Igitur iudicabile est, fore hic calorem ex hypothesi, quòd esset ignis. Itaque quoties aliquid conditionatè iudicatur, duo interueniant ex

parte obiecti, necesse est; nempe id, quod ponitur in hypothesi, & id, quod sub hypothesi iudicatur: primum appellatur conditio; secundum propriè obiectum conditionatum: (tameñ nonnulli quandoque nomine obiecti conditionati utrumque comprehendant). Poni autem aliquid in hypothesi, nihil est aliud, quàm apprehendi simpliciter eo genere apprehensionis, quo res apprehensa ita concipitur, ac si esset, ut per talem conceptionem ponatur, seu supponatur esse in ordine ad iudicandum aliud, ut subest illi, seu sub hypothesi, quòd illa sit. Quam apprehensionem constituentem hypothesim vocauimus disput. 23. quæst. 3. eamque à cæteris non constituentibus hypothesim ex peculiari modo tendendi in rem apprehensam discriminatumus. Ex quo patet, obiectum conditionatum sine obiecto posito in hypothesi, quod conditionem appellant, constare non posse: quia, esse aliquid obiectum conditionatum, nihil est aliud, quàm, esse cognoscibile sub hypothesi, siue sub conditione alterius.

Hinc scientia, notitia, siue iudicium conditionatum, quale est iudicium, quo iudicatur conditionatum obiectum, non potest non essentialiter secum ferre simplicem apprehensionem ponentem in hypothesi obiectum alterum, quod vicem habeat conditionis, sub qua iudicetur obiectum ipsum conditionatum. Vnde iudicium conditionatum eo differt ab absoluto, quòd absolutum, nullâ alterius obiecti hypothesi factâ, tendit in suum obiectum; conditionatum verò ex factâ hypothesi alterius obiecti tendit in suum. Quo rursus fit, ut valde in modo tendendi differant: primum enim absolutè; secundum hypotheticè, siue conditionatè tendit. Iudicatur namque per primum absolutè esse obiectum: per secundum verò, non esse, sed fore casu, quòd poneretur, aut quòd ponatur aliud quiddam; siue hoc absolutè sit ponendum, siue non sit ponendum. Priori modo iudico, cum dico, cathedram hanc calidam esse. Posteriori autem, cum dico, non calidam esse, sed fore calidam casu, quòd illi ignis admoueretur. Ex quibus patet, quid sit scientia, siue notitia conditionata; & quo differat ab absolutâ.

Iam verò propositio conditionata, seu hypothetica propriè dicta ea est, quæ iudicio conditionato, eiusque hypothesi correspondet, obiectumque conditionatum, quod explicuimus, enunciat, ponendo videlicet vnum ut conditionem in hypothesi, & alterum enunciando sub hypothesi ipsâ: quod præstat per particulam si præpositam, ut, cum dicimus, Si Petrus curreret, moueretur. Vel per alteram æquiualem, ut si dicamus, Casu, quòd Petrus curreret, vel, Ex hypothesi, quòd Petrus curreret, vel, Posito, quòd Petrus curreret, moueretur. Omnis enim propositio conditionata, seu hypothetica propriè sumpta, de qua in præsentis sermo est, duas partes debet habere, alteram respondentem hypothesi mentali, quæ oratio quædam est imperfecta non affirmans, aut negans, sed ponens pariter in hypothesi conditionem, præpositâ particulâ Si, vel aliâ æquiualem; alteram respondentem iudicio conditionato, quæ enunciatur (seu affirmando, seu negando) sub ipsâ hypothesi, quòd sub eadem iudicatur per tale iudicium, in quaque subinde in rigore ratio conditionatæ enunciationis directè stare dicenda est: altera enim pars constituens hypothesim, quasi præsuppositiuè spectat ad illam.

Ex

5 Ex quo apparet, particulam *si* tunc solum facere propositionem propriè conditionatam, quando usurpata in sensu hypothetico subleuitur conferenda hypothefi, vt explicuimus: non item quando alijs modis accipitur, vt sæpe solet. Solet enim accipi primò optatiuè, vt sit idem quod *utinam*, Virgilius. *Si nunc se nobis ille aureus arbore ramus ostendat*, id est, vtinam se ostendar. Secundò dubitatiuè, vt sit idem, quod *utrum*, Cicer. de Diuinat. *Dicito, Si pascuntur aues*, id est, utrum pascantur. Quibus duobus modis non adiungitur propositioni aliquid euuanti, sed orationi imperfectæ suspensionem sensum relinquenti. Tertio accipitur in sensu absolutè assertiuo, supponendo scilicet vnum non per hypothefim, sed per absolutam assertionem, & inde aliud absolutè enunciando. Quod rursus tribus modis fit; illatiuè, causatiuè, & coniunctiuè, seu coexistenter, vt ita dicam, ita, vt particula *si* zquiualeat particulis *ergo*, *quia*, *vnâ*, seu *pariter*. Primo modo usurpata est à Christo Domino Ioan. 15. cum dixit. *Si me persequuti sunt, & vos persequentur*. quæ est illatio à maiore ad minus. Secundò modo usurpatur, cum de homine, quem liberalem esse, noscimus, dicimus. *Si est liberalis, habebit amicos*. id est, *Quia est liberalis*. Tertio modo capitur, quando ita loquimur. *Si Petrus est diues, ego sum nobilis*. *Si Petrus est Roma, ego sum Mariti*. Qua phrasi paritatem solum, coniunctionem, vel coexistentiam eorum obiectorum innuimus; idque assertiuè, & absolutè.

7 Ceterum his eisdem tribus modis solet particula *si* usurpari, quando accipitur in sensu hypothetico, supponendo vnum per hypothefim, & inde aliud conditionatè enunciando: (qui solus est sensus faciens ad præsens institutum; nam ceteri absoluti ad scientiam pertinent absolutam). Illatiuè quidem, vt, cum dicimus, *Si daretur effectus, daretur causa*. Causatiuè, vt, cum dicimus, *Si daretur ignis, daretur calor*. Et coniunctiuè, vt, cum dicimus, *Si gallus cantauerit, Turca conuertetur*. Qui modus vltimus disparatus vocari solet, eo quòd conditio, quæ ponitur in hypothefi, neque influit in conditionatum, ad illud vè conducit aliquo modo, neque cum illo connexa est: cæteròquin modus est conditionati obiecti in alijs duobus imbibitas, & ab illis inseparabilis. Nam, licet obiectum absolutum tum secundum se præcisè, tum, quatenus subest alteri vt circumstantiæ, siue prout illud connotans iudicabile sit iuxta dicta disput. 23. quæst. 4. num. 106. est obiectum conditionatum hoc ipso, quòd non absolutè, sed sub alterius hypothefi iudicabile est, non potest non vt subest illi, siue vt connotans illud, siue vt cum eo coniunctum hypotheticè iudicari. Quo fit, vt nulla propositio conditionalis excludat sensum coniunctiuum; et si addat insuper illatiuum, aut causatiuum. Vnde conditionalis illatiua, & causatiua eo differunt à purè coniunctiuâ, quòd, præter coexistentiam, seu coniunctionem conditionati cum conditione, quam omnes enunciant ex hypothefi, quòd conditio ponatur, illatiua insuper tacitè saltem, seu virtualiter enunciât connexionem conditionis cum conditionato: causatiua autem influxum eius, siue conducentiam in illud. Quemadmodum enim, cum absolutè pronunciamus, *Effectus datur, ergo datur causa*, non solum significamus, effectum connecti cum causâ, illamve inferre, sed absolutè causam existere simul cum effectu, siue illi coexistere. Tum, cum pronunciamus, *Quia vocatus*

est, *confessit*. non solum significamus, vocationem esse causam consensus, sed absolutè dari consensus simul cum vocatione. Ita cum conditionatè proferimus, *Si daretur effectus, daretur causa*, non solum enunciamus connexionem, seu illationem, quæ effectus inferit causam, sed existentiam conditionatam, quam causa haberet simul cum effectu casu, quòd daretur effectus. Imo primum tacitè tantum, indirectè, seu virtualiter, secundum expressè, directè, & formaliter enunciamus. Similiter, cum dicimus in sensu causatiuo, *Si vocaretur, consentiret*, non solum significamus, vocationem in tali hypothefi fore causam consensus, sed etiam, consensus verè exiturum simul cum vocatione, à qua causaretur. Potest autem eadem propositio omnes tres sensus simul sortiri, vt si dicamus, *Si daretur ignis, daretur calor*, significando simul illationem, & causationem caloris ex igne, & coexistentiam cum illo in hypothefi datâ. Sed de his conditionalium propositionum diuisionibus quæstione sequente dicemus plura. Viderique insuper poterunt quæ scripsimus in Pharo Scient. disput. 19. quæst. 1. sæpeque alibi.

8 Superest tamen in præsentia adnotandum primò, obiectum conditionatum & verum, & falsum esse posse. Vnde latius illud patet, quam veritas conditionata obiectiua: quæ ab obiecto conditionato vero indistincta est. Quemadmodum autem sub obiecto conditionato conditionem etiam comprehendunt aliqui, vt notabamus num. 2. ita etiam veritatem conditionatam vocare solent eorum complexum ex conditione, & conditionato. Cum tamen id solum, quòd sub hypothefi conditionis est verum, veritas conditionata propriè dicatur, quatenus id solum prout tale est iudicabile verè sub tali hypothefi per expressum, siue formale iudicium conditionatum. Conditio enim quatenus talis, siue in vi conditionis duntaxat est supponibilis, siue ponibilis in hypothefi per simplicem apprehensionem ipsius hypothefis constitutiuam, ad ipsumque conditionatum iudicium prærequisitam. Dico tamen, *quatenus talis, siue in vi conditionis*: quoniam in vi conditionati obiecti etiam est iudicabilis verè conditio per expressum siue formale iudicium conditionatum, atque ita vera obiectiuè sub sui met hypothefi præuiâ; quatenus ex hypothefi, quòd quævis conditio habeat aliquod esse, nequit non esse conditionatè verum, eam illud habere. Omne quippe obiectum seu positiuum, seu negatiuum per simplicem apprehensionem ponibile in hypothefi necessariò est conditionatè verum sub ipsâ sui hypothefi, atque adeò & iudicabile verè per expressum, siue formale iudicium conditionatum suapte naturâ supponens ipsam hypothefim. Quo iure omnes istæ conditionatæ propositiones veræ sunt, imò & necessariæ veritatis, *Si Petrus existeret, Petrus existeret*. *Si Petrus loquitur, Petrus loquitur*. *Si Deus vocabit Ioannem, Deus vocabit Ioannem*. *Si Petrus non existeret, Petrus non existeret*. *Si Petrus non loquitur, Petrus non loquitur*. *Si Deus non vocabit Ioannem, Deus non vocabit Ioannem*. Et cæteræ huiusmodi. Tantum demque est de iudicijs illis correspondentibus. Vnde patet sub hypothefi cuiusvis conditionis imprimis esse ipsammet iudicabilem verè, deinde cætera, quæ sub eadem hypothefi vera conditionatè sunt, scilicet per expressum, siue formale iudicium conditionatum. Quod semper addidi propter ea, quæ mox subiiciam.

Dubi-

8 Dubitari enim hic potest, an, vt iudicetur vnum obiectum sub hypothese alterius, debeat iudicari hoc alterum sub hypothese eadem sui vel per idem, vel per alterum primum iudicium. E.g. an, vt iudicetur, *Si Petrus vocaretur, consentiret*, debeat iudicari, *Si Petrus vocaretur, vocaretur*. Ratio dubitandi est: quia ex vna parte hoc ipso, quod iudicium conditionatum suapte essentia supponit hypothese conditionis, non potest per illud iudicari vnum obiectum sub conditione alterius, quin iudicetur prout subest illi, seu prout connotans illud, vt dicebamus num. 6. ex alia vero parte per iudicium absolutum nequit iudicari esse vnum obiectum prout connotans alterum, nisi & hoc alterum aliquo modo iudicetur esse, qualiter connotatum est, iuxta doctrinam datam in Pharo Scient. disput. 2. quest. 4. conf. 5. supraque suppositam, & statutam disput. 23. quest. 4. num. 106.

9 Ad dubitationem hanc dico primo, iudicio affirmatiuum non posse affirmari expressè, siue formaliter vnum obiectum sub conditione, atque adeo sub hypothese alterius, quin hoc alterum affirmetur tacite, siue virtualiter sub eadem hypothese sui. Quia omne iudicium affirmatiuum expressum, siue formale de vno obiecto prout connotante alterum necessariò est tacitum, siue virtuale de altero, prout illud connotatum est; quia est iudicium adstruens connotationem, seu coniunctionem amborum, quae sine ambobus esse non potest; prout ex doctrina latius tractata loco citato Phari constat: quae ad rem recognoscenda est. Iudicium autem affirmatiuum de vno obiecto sub conditione, atque adeo sub hypothese alterius eo ipso est iudicium expressum, siue formale de primo prout connotante secundum, vt nuper num. 6. statuius.

10 Dico secundò, iudicio negatiuum bene posse negari expressè, siue formaliter vnum obiectum sub conditione, atque adeo sub hypothese alterius, quin hoc alterum negetur tacite, siue virtualiter. Quia iudicium negatiuum expressum, siue formale de vno obiecto prout connotante alterum, non eo ipso est tacita, siue virtualis negatio de altero, prout illud connotatum est: quia est iudicium negans connotationem, siue coniunctionem amborum; quae, vt, non deficiente obiecto connotato, sed solum connotante, potest deficere, ita, non negato obiecto connotato, sed solum connotante, potest negari. Quod etiam constat ex dictis loco citato Phari.

11 Dico tertio, etsi iudicium negatiuum absolutum de vno obiecto prout connotante alterum non solum non sit negatio tacita, sed neque sit affirmatio tacita, atque adeo nullatenus sit iudicium tacitum de obiecto connotato, prout dicebamus tom. 1. huius Operis disput. 1. quest. 5. n. 19. iudicium tamen negatiuum conditionatum aequè, ac affirmatiuum, speciali titulo esse iudicium tacitum de conditione connotata per obiectum conditionatum. Quia omne iudicium conditionatum tendit in obiectum, supposita per hypothese conditione, atque adeo, siue affirmatiue, siue negatiue tendat in illud, semper illam supponit, taciteque proinde, seu virtualiter iudicat, ita illam sub tali hypothese se habere re ipsa, sicuti per ipsam hypothese suppositum est. Hac enim quatuor iudicia. *Si existeret vocatio, existeret consensus. Si non existeret vocatio, non existeret consensus. Si non existeret vocatio, existeret consensus. Si non existeret vocatio, non existeret consensus.* his qua-

tuor aequivalent. *Si existeret vocatio, ipsa existente, existeret consensus. Si existeret vocatio, ipsa existente, non existeret consensus. Si non existeret vocatio, ipsa non existente, existeret consensus. Si non existeret vocatio, ipsa non existente, non existeret consensus.* Constat autem per quatuor posteriora quasi indirectè, & virtualiter iudicari conditionem, qualiter per suam hypothese supposita est. Tantundem ergo censendum est, fieri tacite per quatuor priora, Itaque iudicium expressum de conditionato, siue affirmatiuum, siue negatiuum respectu eius, semper est iudicium tacitum de conditione, affirmatiuum respectu eius, quando conditio est positua, & negatiuum, quando est negatiua, vt cernitur in exemplis positis.

12 Ex dictis inferitur, tribus modis posse generere intellectum circa obiectum conditionatum distinctum a conditione, sub qua conditionatum est. Primo, iudicando per iudicium expressum obiectum conditionatum solum, quod eo ipso est iudicium tacitum de conditione, prout explicatum est, vt, *Si existeret vocatio, existeret consensus.* Secundo, iudicando per duo iudicia expressa conditionatum, & conditionem. Idque aut sub vna, & eadem hypothese conditionis, vt, *Si existeret vocatio, existeret vocatio, & existeret consensus:* aut sub duabus, vt, *Si existeret vocatio, existeret vocatio, & si existeret vocatio, existeret consensus.* Tertio, iudicando per vnicum iudicium expressum inditum conditionatum, & conditionem sub hypothese ipsius conditionis, vt, *Si existeret vocatio, vocatio simul, & consensus existerent.* Vtrum autem Deus his omnibus modis iudicet quoduis obiectum conditionatum distinctum a conditione, sub qua iudicatur, inferri suo loco dicitur.

13 Secundo superest adnotandum, ad veritatem conditionatam impertinens esse, quod sit purificanda conditio, vel secus, hoc est, quod sit, aut non sit ponenda absolute in rerum natura, siue supponitur in hypothese. Hypothesis quippe de suo indifferens est, vt sit, vel non sit absolute id, quod in ea supponitur; atque adeo etiam, vt sit, vel non sit absolute verum id, quod sub illa hypotheticè verum est. Quo fit, vt alia sint vera conditionate, quorum conditio nunquam purificanda est; quaeque subinde nunquam sunt futura vera absolute. Alia autem sunt vera conditionate, quae etiam absolute futura sunt vera: quia conditio est purificanda. Imò nullum obiectum est verum absolute, quod non fuerit verum conditionate, vt contra Gonzalez oppositum docentem 1. par. disput. 44. sect. 3. num. 38. verissime, atque communiter docent alij Doctores, Bellarmin. lib. 2. de Amiffione gratiae cap. 17. ad 1. Fonseca. lib. 6. Metaph. cap. 2. quest. 4. sect. 8. Molin. 1. par. quest. 14. artic. 13. disput. 15. §. Iuxta ea, Valent. punct. 5. quest. 2. §. Tertium, Fasol. dubit. 13. num. 214. Soar. opusc. de Scient. Dei initio. Arrub. 1. par. disput. 44. cap. 1. & 3. Alvarez lib. 2. de Auxilijs disput. 7. n. 9. Zumel tom. 1. variarum fol. 100. col. 2. Machin. disput. 34. sect. 1. §. 1. & alij. Ex quo patet, quam sine fundamento Cabrera tom. 1. in 3. par. quest. 1. artic. 3. §. 22. putauerit, obiectum scientiae conditionate ex sententia nostrorum Doctorum solum esse futurum conditionatum, quod absolute nunquam erit. Nostrum enim cum communi, non solum, quae absolute non erunt, sed, quaeunque absolute erunt, prius fuisse conditionate vera, verissime sentiunt. Etenim ex dictis manifestè sequitur, veritatem conditionatam cum sua suppo-

stâ, siue in hypothesi positâ conditione prioritatis in connexionis non mutue, in qua non valet subsistendi consequentia; præcedere veritatem absolutam, purificationemque conditionis, quando datur; atque adeo etiam eius negationem, quando non datur. Bene enim valet. Est verum absolute. Ergo fuit verum conditionatè. Sed non è conuerso. Vnde prioritas hæc ad eam naturæ prioritatem spectat, quam definit Aristot. lib. 5. Metaph. cap. 11. cum dixit. *Quædam verò secundum naturam, & substantiam*, (priora dicuntur), *quæcumque contingunt absque alijs esse, ipsa verò sine illis minime*. Quod idem genus prioritatis naturæ poluit secundo loco in Post prædicam. cap. 12. de modis prioris dicens, *Secundò autem*, (alterum altero prius dicitur), *quod non conuertitur secundum subsistendi consequentiam*. Videantur, quæ latè de prioritatibus scripsimus in Pharo Scient. disput. 15. per totam.

14 Tertiò adnotandum superest, conditionem, sub qua est indicabilis quæuis conditionata veritas, eatenus dici posse figmentum rationis, dum ponitur ab intellectu in hypothesi, quatenus ab illo supponitur ita se habere, qualiter non se habet re ipsâ aut absolute, quia non est absolute purificanda, aut pro eo signo antecedente ad suam purificationem. Quomodò autem nihilominus conditionata veritas non dependeat à cognitione fingente conditionem in Pharo Scient. disput. 12. quæst. 5. explicatum est.

15 Quartò denique superest adnotandum, veritates obiectiuas conditionatas rerum realiter distinctarum à Deo realiter quoque ab ipso Deo distincta esse, utpote identificatas realiter cum rebus ipsis, æquè, ac veritates obiectiuas absolute rerum realiter distinctarum à Deo realiter quoque ab ipso Deo distinctæ sunt, utpote cum ipsis rebus identificatas realiter; vt contra quosdam Recentiores latè ostensum à nobis est in Pharo Scient. disput. 10. quæst. 1. Quemadmodum autem duo sunt genera veritatum obiectiuarum absolutarum. Aliud earum, quæ quiditatiue dicuntur, ad rerumque statum quiditatiuum pertinent, vt, *Petrus est homo. Petrus est risibilis*. Aliud earum, quæ dicuntur existenciales, & pertinent ad statum rerum existentialem; vt, *Petrus existit. Petrus loquitur*. Ita etiam duo sunt genera veritatum obiectiuarum conditionalium. Aliud quiditatiuarum, spectantiumque ad statum rerum quiditatiuum, vt, *Si Petrus est homo, Petrus est risibilis. Si actio est possibilis, & eius terminus est possibilis*. Aliud existentialem, spectantiumque ad statum rerum existentialem, vt, *Si extiterit actio, & eius terminus existet. Si Petrus vocatus fuerit, consentiet*. Vnde duplex imprimis est rerum status. Quiditatiuus, & existencialis. Et vterque rursum est duplex. Absolutus, & conditionatus. Qui quidem status rerum aliud non sunt reuera ab earundem rerum veritatibus obiectiuis; quiditatiuis, & existencialibus; absolutis, & conditionatis. Quæ omnia quæstione citatâ Phari latius à nobis sunt exposita, & comprobata. Vbi etiam proposuit. 5. explicauimus, quomodò veritates obiectiuas quiditatiua, & existencialis, absolute, & conditionata eidem omnino rei conuenientes, atque adeo inter se identificatas realiter, diuersæ nihilominus sunt, & sæpe re ipsâ separabiles ratione diuersorum statuum, quos tota ipsa res fortiri potest; & sæpe prout habens esse in vno à se ipsâ quadamtenus prout non habente esse in altero separari. De quo etiam nonnihil diximus

supra disput. 23. quæst. 5. sub finem. Quisnam præterea sit status rerum vagus, seu distinctiuus, & status presentis, præteritionis, atque futuri- tionis earum, & quomodò differant, aut non differant à prædictis, in eadem disp. 10. Phari Scient. quæst. 2. & 3. exposuimus. Nonnullaque venient de eis dicenda in decursu huius disputationis.

QVAESTIO II.

Quotuplex sit obiectum conditionatum. Propositio conditionalis. Et scientia, siue notitia conditionata.

16 **M**ultifariam imprimis diuidi potest obiectum conditionatum ex multiplici comparatione factâ inter ipsum, & conditionem. Primo enim conditio, & conditionatum aut mutuo, aut non mutuo possunt esse connexa. Deinde aut mutuo similiter, aut non mutuo possunt esse relata, relatione non connexionis. Præterea possunt esse opposita mutuo. Connexio autem, atque oppositio itidem aut metaphysica, seu essentialis, aut physica tantum, seu naturalis, aut solum moralis esse potest. Metaphysicè cum alio conuenitur, quod sine illo nullâ potentia potest esse citra contradictionem. Physicè verò, quod citra miraculum nequit sine alio esse; potest tamen miraculosè. Moraliter denique, quod, vt eueniunt res communiter, sine alio esse nequit; quantum nec metaphysicè, nec physicè repugnet, esse sine illo. Parique modo de oppositione philosophandum est. De quo videnda dicta à nobis in Pharo Scient. disput. 14. Secundò fieri potest, vt conditio influat in conditionatum, vel conditionatum è contra influat in conditionem, idque vel tanquam causa, vel tanquam conditio causandi. Huiusmodi autem influxus tot modis, quot causa in communi, atque alijs etiam insuper modis diuidi potest: qui innumeri propemodum sunt. Tertiò conditio, & conditionatum pene innumeris alijs modis possunt inter se comparari, factâ omni mixtione possibili ex terminis, seu proprietatibus prædictis. E.g. conditio potest influere in conditionatum, & simul connecti cum illo; idque vel metaphysicè, vel physicè, vel moraliter. Tum potest influere, & non connecti, vel connecti, & non influere, &c. Tantumdemque potest habere conditionatum respectu conditionis, aut etiam ambo mutuo, &c. factâ omni combinatione possibili ex omnibus terminis supra dictis, & reliquis, qui sub eis continentur. Quartò conditio, & conditionatum omnibus numeratis respectibus connexionis, oppositionis, relationis, & influxus carere possunt. Quo casu solum quædam coexistentiam, seu conjunctionem comparabuntur. Quintò denique omne conditionatum obiectum, quod ex hypothesi conditionis habet esse in tempore, per tria tempora est diuidendum. Aliud enim erit presens, aliud præteritum, aliud futurum conditionatè. Tamen si vulgò quoduis conditionatè existens futurum conditionatum dici solet: non tamen bene, vt ex se patet.

17 Præterea obiectum conditionatum aut necessarium, aut contingens, aut impossibile esse potest, necessitate videlicet, contingentia, aut impossibili-